

**Az erdőgazdálkodás számviteli és
finanszírozási sajátosságai**

Írta:

Benkő Pál

Nyugat-Magyarországi Egyetem

Erdőmérnöki Kar

Róth Gyula Erdészeti- Vadgazdálkodási Tudományok
Doktori Iskola

Iskolavezető: Dr. Mészáros Károly - egyetemi tanár

Erdővagyon-gazdálkodás doktori program

Programvezető: Dr. Mészáros Károly - egyetemi tanár

Tudományos témavezető: Dr. Lett Béla - egyetemi tanár

Bevezetés

Az agrárágazat nyersanyag előállító rendszerei a fokozott állami beavatkozásoknak köszönhetően a világ minden részén viszonylagos védettséget élveztek. Az Amerikai Egyesült Államok, a Nemzetközi Valutaalap és a Világbank sikerét látva körvonalazta egy új, multilaterális, megkülönböztetéstől és akadályoktól mentes világkereskedelmi rendszer és ehhez kapcsolódó szervezet kialakításának lehetőségét. A Kereskedelmi Világszervezet (WTO) agrárágazatot érintő programjainak megvalósítását elsősorban az USA, az Európai Unió, illetve a fejlődő országokban működő mezőgazdasági rendszerek között fennálló és nehezen áthidalható különbségek nehezítették és nehezítik meg.

Az Európai Unió mezőgazdasága és az Amerikai Egyesült Államok agrárgazdasága közötti leglényegesebb különbség, hogy az USA mezőgazdasága lényegesen megosztottabb, és elsősorban az egyéni, családi gazdaságok dominanciáját vallja. Az alapelvnek megfelelően nagyszámú kis- és közepes méretű gazdaságot találunk, amelyek belső támogatásban és exporttámogatásban is részesülhetnek, azonban döntő többségük nem képes kizárólag a mezőgazdaságból megélni. Az amerikai mezőgazdasági termelés közel 70%-át a gazdaságok 8%-a termeli meg. Fentiek ellenére a fejlett országokban a mezőgazdasági ágazat még az ezredfordulón is jelentős erő képvisel, amit az agrárerőforrások hatékony felhasználásán túl a kínálat koncentrációjával, az ágazat szervezethez tartozó folyamatos növelésével érnek el.

Közép- és Kelet-Európában, valamint Közép-Ázsiában a vidéki területek szerkezete az 1980-as évek második felétől eltérő mértékű, de jelentős átalakuláson ment keresztül. A legjelentősebb átalakulásra azokban az esetekben került sor, ahol piaci alapon működő, döntően magántulajdonra alapuló mezőgazdaság kialakítására törekedtek. Az európai agrármodell jellegzetessége, hogy a kis- és közepes méretű gazdaságok jelentős hányada képes a mezőgazdasági tevékenységből megélni. A kisebb családi gazdaságok életképességének biztosítását, és ezzel az európai agrármodell fenntartását az európai agrárpolitika a mezőgazdasági támogatások magas szintjén keresztül tudta, tudja

biztosítani. Az ezredfordulóig bevezetett reformok a modell jellegzetességéből következően elsősorban az egyes támogatások formáját érintették, míg a támogatás magas szintje lényegében változatlan maradt. A közép-európai régió tapasztalatai azt mutatják, hogy a mezőgazdaság átalakítása a korábbi várakozásokkal ellentétben lényegesen bonyolultabb és összetettebb folyamatok keretében ment végbe, és nem tekinthető lezártnak a termőföld magánkézbe adásával, illetve a nagy termelési egységek tőkeszerkezetének megváltoztatásával. A XXI. századra a szerkezetváltás kiemelten fontos elemévé vált a működőképes intézményrendszer kialakítása, ami a reformfolyamatok közül talán a leglassabban haladt előre az egész régióban.

Magyarországon 1989-ben egy igen hosszan tartó, békés átalakulási folyamat vette kezdetét. A politikai és gazdasági rendszerváltás kiemelt célja volt az állami és társadalmi tulajdonon alapuló tervgazdaság átvezetése a döntően magántulajdonra épülő piacgazdaságba, a jogi szabályozás piackonformmá tétele, valamint a meglévő és az átállás során jelentkező szociális, gazdasági terhek enyhítése, kezelése. A korábbi központi tervutasításos rendszer rossz allokációs mechanizmusának is köszönhetően 1990-ben az ország bruttó külföldi adóssága közel 21,3 milliárd USD volt, fizetőképessége esetenként kérdésessé vált, azonban a mezőgazdasági termékekből önellátó, sőt exportőr Magyarország alapvető élelmiszerellátása nem forgott veszélyben. Hazánkban a rendszerváltásig a mezőgazdasági termelés üzemi struktúráját a nagyüzemek túlsúlya jellemezte. A privatizáció és a kárpótlási törvények végrehajtásával új birtokszerkezet jött létre. Az állami gazdaságok és termelőszövetkezetek részben megszűntek, részben gazdasági társaságokká, illetve új típusú magán termelőszövetkezetekké alakultak át, meghagyva a tagoknak a jogot, hogy az új szervezet tagjai maradjanak, vagy a korábbi együttműködésből kilépve egyéni gazdaságot hozzanak létre. A változások elsősorban a gazdasági rendszerek alapját képező földtulajdon és a földhasználat korábbi egységét, valamint a földhasználat jellegét változtatták meg. Miközben a termelés súlypontja a magángazdaságokra helyeződött át, a mezőgazdasági

termelőknek csökkenő jövedelmek és jövedelmezőség mellett kellett megküzdeniük az újakezdekések nehézségeivel. A rendszerváltást követő évtizedben a természetes és gazdasági hatékonysági mutatók a mezőgazdasági termelés minden szektorában és ágazatában romló tendenciát mutattak. Ezen jelenséghez nagymértékben hozzájárultak az új kihívásokra adott késlekedő válaszok, a birtokpolitika megfogalmazásának elhúzódásából eredő modell-válság, az együttműködési és integrációs készség hiánya, valamint az állami szerepvállalás gyengülése. Valamennyi tényező számbavételét követően kijelenthető, hogy a mezőgazdaságban a lehetőségekhez képest aránytalanul kevés jövedelem képződött, az ágazat az ezredfordulóra a nemzetgazdaság összes kibocsátásához már csak 5% alatti részesedéssel járult hozzá. Ezzel egyidejűleg a földbérleti rendszer elterjedése is hozzájárult a magyarországi agrártermelés fokozatos koncentrációjához, az életképes méretű gazdaságok számának növekedéséhez.

Mindeközben az erdőgazdálkodás területén is jelentős változások történtek. Kidolgozták és elfogadták az erdőgazdálkodás és kapcsolódó ágazatok jogszabályi kereteit. Az egykori szövetkezeti erdők vagyonnevesítését, illetve az állami erdőterületek egy részének a kárpótlási rendszerbe történő bevonását követően ismét megjelent a magán erdőgazdálkodás. Az állami erdőgazdaságok részvénytársasággá alakultak át, amivel nemcsak működési formájuk, hanem működési rendszerük is jelentősen megváltozott.

Az Európai Unió többszintű bővítési folyamatának eredményeképpen Magyarország 2004. május 1-én a közösség és a közösségi agrármodell tagjává vált. A változás minden nehézsége ellenére lehetőségeket is hordozott magában. Lehetőséget az erdészet számára, hogy a társadalmi elvárásnak megfelelő, hagyományokra épülő erdőtulajdon megteremtésével, segítségével ne csak néhány ezer szakember, hanem szélesebb rétegek váljanak érdekeltté a tartamos erdőgazdálkodás fenntartásában. Az erdész társadalom leginkább helyi szinten tett lépéseket az új erdőtulajdonosi réteg felé, azonban azt nem tudta vagy nem akarta a szélesebb nyilvánosság elé tárni.

A probléma felvetése

Az erdő fás növényekből, erdei fafajokból és a társult élőlényekből kialakult életközösség. Az erdő egyfajta művelési ág, amely évtizedeken, sőt emberöltőkön át meghatározza a földművelés lehetőségeit.

Az erdő olyan erdőföldből és faállományból álló ingatlan, aminek egyik jellegzetes tulajdonsága, hogy természetes folyamatok következtében naturálisan és értékében is növekszik. Magyarországon az ezredfordulón hatályos számviteli, elszámolási szabályok még az erdővagyonérték megjelenítését is csak nagyon korlátozott mértékben teszik lehetővé, jóllehet az erdőgazdálkodás jellegéből adódóan a tényleges erdővagyon változás időszakonként igen jelentős is lehet. A piacgazdaságban jellemző vagyonérdekeltségű erdőgazdálkodás keretei, és a magyarországi általános erdészeti viszonyok között is elvárásként jelenik meg az erdővagyon változásainak bemutatása és elszámolása. Ezzel együtt szükség van a számviteli adatok, és az analitikus nyilvántartáshoz egyértelmű kapcsolatot biztosító értékbeni és naturális azonosítók meghatározására is.

Az erdő egy összetett ökoszisztéma és egyben egy bonyolult elszámolási rendszer. Az erdőgazdálkodás a mezőgazdaság része, a mezőgazdaság a nemzetgazdaság fontos eleme. A magyar nemzetgazdaságnak is illeszkednie kell abba a politikai, intézményi, munkamegosztási, termelési, támogatási és elszámolási rendszerbe, amelyet az Európai Unió jelent. Ebben az egymásra épülő rendszerben kell megtalálni a magyar erdőgazdálkodás helyét, szerepét, meghatározni céljait, és kialakítani az igen magas szakmai elvárásainkat is támogató, az átláthatóságot és összehasonlíthatóságot is biztosító számviteli, elszámolási modelleket.

Módszertan

A doktori értekezésben nemzetközi és hazai irodalmi források feldolgozásával és adatok idősoros és többváltozós elemzésével vizsgáltam a mezőgazdaság tágabb gazdasági környezetét, az erdészet ökonómiai sajátosságait, továbbá jogszabályi környezetét.

Bemutattam a magyar erdőgazdálkodás átalakuló szervezeti rendszerét és az azt befolyásoló tényezőket, tulajdonosi összetételét és birtokviszonyait, a szektor intézményeit, társadalmi szervezeteit és kapcsolataikat, valamint az ágazat döntési rendszerét.

A gazdasági szabályozás eszközeinek ismertetése mellett megvizsgáltam az Európai Unióban az adózási és számviteli szabályozás keretében bevezetett új modelleket, az Unió bővítésével párhuzamos reformfolyamatokat, a változásokat követően hazánkban is bevezethető, illetve alkalmazható eljárásokat.

Az európai könyvviteli számlarendszerek és az erdővagyon elemeinek meghatározásával együtt bemutattam a hazai erdőgazdálkodás számviteli és adózási sajátosságainak elemzésére folytatott empirikus vizsgálatot. Vizsgáltam az erdőgazdálkodás speciális elemeinek, többek között az erdők immateriális védelmi és szociális szolgáltatásainak hozamokra és ráfordításokra, illetve erdővagyonra gyakorolt hatását. Modelleztem az erdő ökonómiai és ökológiai megközelítésének különbözőségeiből eredően a költségeknek és hozamoknak az erdő számviteli értékére gyakorolt hatását, valamint ezen elemek számviteli, könyvviteli elszámolásának lehetőségeit.

Az erdőgazdálkodási ágazat 2003. évi mérleg- és eredménykimutatás adatainak részletes elemzésén keresztül jellemeztem az állami és magán erdőgazdálkodás pénzügyi, jövedelmi, vagyoni helyzetét, feltártam az erdészeti elszámolás és az adózás jellegzetességeit.

Az erdőgazdálkodás szektor szintű szervezeti, működési és elszámolási modelljeinek összehasonlításával, valamint az európai agrárágazat számviteli, adózási rendszereiben bekövetkező változások figyelembevételével elemeztem a hazai erdőgazdálkodás átalakulásának lehetséges irányait, kiemelten a modern szervezeti és gazdálkodási formákon keresztül az elszámolási modellek lehetséges jövőképeire.

A disszertációban megfogalmazott felvetések

A mezőgazdasági ágazatban általánosan elfogadott és működő szervezeti rendszerek, számviteli, könyvviteli, adózási és támogatás elszámolási modellek kisebb-nagyobb kompromisszumok elfogadásával alkalmazhatóak az erdőgazdálkodási ágazat területén is. Ennek megfelelően az erdőgazdálkodás a mezőgazdaság fontos részének, de szervezeti, gazdálkodási és elszámolási rendszereinek összetettségéből, sajátosságaiból fakadóan önálló ágazatnak is tekinthető. A különböző rendszerek bemutatásával és tematikus összehasonlításával meghatározhatóak azok a jellegzetességek, amelyek kizárólag, illetve elsősorban az erdőgazdálkodási ágazatra jellemzőek.

Az Európai Unió tagállamai között mind a természeti, mind a szabályozó környezetben olyan mértékű különbségek vannak, hogy feltételezhetően nem található a magyarországi erdőgazdálkodás viszonyainak megfelelő, azonnal elfogadható és alkalmazható modell. A magyarországi erdőgazdálkodás adottságaiból, jellegéből, szakmai hagyományából és gyakorlatából eredően olyan további jellegzetes nemzeti vonásokkal is rendelkezik, ami alapján talán még nehezebben, illetve csak nagyszámú speciális szabályozóelem segítségével illeszthető be mind a különféle gazdasági, mind a nemzetgazdasági rendszerekbe. A feltételezés alapján megfogalmazott cél a magyar erdőgazdálkodás nemzeti sajátosságainak meghatározása, rendszerszintű bemutatása.

Az erdőgazdálkodás tágabb és szűkebb környezetének és adottságainak nemzetközi és hazai szintű összehasonlítása lehetővé tette a rendszerek közötti eltérések, valamint a különféle elszámolási és számviteli modellek jellegzetességeinek bemutatását is. A magyarországi erdőgazdálkodás rendszerének további elemzése során bemutatásra kerültek az állami és a magán erdőgazdálkodás szervezeti felépítésében, illetve a rendelkezésükre álló erőforrások között fennálló jelentős eltérések. A különbségek alapján arra lehetett következtetni, hogy a szektorok gazdálkodási és erre alapuló elszámolási rendszere sem lehet azonos. Az egyes szektorokban alkalmazható, az átlátható és hatékony gazdálkodást támogató,

európai szintű elszámolási modellek kialakítása és fokozatos bevezetése egyik eszköze lehet erdőgazdálkodásunk formálásának.

Eredmények – Tézisek

1. Az Európai Unióban kialakult erdészeti tulajdon és birtokviszonyok, a létrejött szervezeti formák egy hosszú fejlődési folyamat eredményei.

Magyarországon az 1990-es években az erdőgazdálkodás területén viszonylag rövid idő alatt széleskörű változások következtek be, amik elkerülhetetlenné teszik olyan külső ösztönzők bevonását, amelyek nemcsak az Európai Unió által is elfogadható és támogatható életképes szervezeti formákat, hanem az ezekhez kapcsolható támogatási, finanszírozási, elszámolási módszerek bevezetését és hatékony működtetését is elősegítik.

A megfelelő szintű és mértékű ösztönzők hatékony alkalmazása többek között enyhíti a gyors és kényszerű átalakulásból eredő versenyhátrány kedvezőtlen hatásait, valamint lehetőséget biztosít az európai együttműködési és támogatási rendszerekben történő aktív részvétellel.

2. Az Európai Unió támogatási rendszerének egyik jellegzetessége, hogy jelentős előnyöket biztosít a már minimális életképességi paraméterekkel rendelkező, fenntartható fejlődési pályán mozgó mezőgazdasági tevékenységet folytató szervezeteknek is. Európában az állami tulajdonban lévő vagyonelemek jelentős része közfeladatok ellátást segíti és szolgálja, amiből következően mind az elérendő célok, mind a finanszírozás keretei a központi költségvetésen keresztül kerülnek meghatározásra.

Annak ellenére, hogy Magyarországon az állami erdőgazdaságok jelentős mértékben járulnak hozzá a közfeladatok ellátásához, jelentős részben mégsem vehetik igénybe az uniós és közvetlenül hozzájuk kapcsolódó nemzeti támogatásokat. Ez alól kivétel a közösségi agrárpolitika kiegészítő intézkedésének számító erdőtelepítés támogatása és finanszírozása. A magán erdőtulajdonosok és gazdálkodók esetében az új szervezeti

formák és ehhez kapcsolódó rendszerek lassú kialakulása és stabilizálódása nehezíti meg a pályázatokon való eredményes részvételt, és a rendelkezésre álló forrásokhoz való hozzáférést.

Az állam által meghatározott közfeladatok ellátásához szükség van a feladatokhoz közvetlenül rendelhető és legalább elégséges mértékű források biztosítására. A közfeladatokat ellátóknak, illetve támogatásokat igénylőknek olyan szervezeti keretek között kell működniük, amelyek az Európai Unió rendszerében ismertek, támogathatóak, és alapvetően megfelelnek a stabilitás, az átláthatóság, és nyomonkövethetőség feltételeinek.

3. Az Európai Unióban az egyes országok számviteli rendszerei még az egységes uniós irányelveikhez történt igazodást követően is lényeges eltéréseket mutatnak. Ezek az eltérések elsősorban az állami szabályozás keretei között kihirdetett jogszabályok és a nemzeti szakmai standardok különbözőségeiből erednek, továbbá fellelhetők az alkalmazott mérleg, eredmény és cash-flow kimutatásokban is.

Megállapítható, hogy az Európai Unió tagállamaihoz hasonlóan a Magyarországon hatályos számviteli- és adószabályozás figyelembevételével csak a rövidebb, 1-3 éves ciklusban leírható gazdasági folyamatokat lehet modellezni. Ez azt is jelenti, hogy több más országhoz hasonlóan a mezőgazdaságra vonatkozó speciális szabályozás hazánkban sem képes a fenntartható és tartamos erdőgazdálkodás több éven át tartó, esetenként csak szakaszosan működtetett tevékenységeit megfelelő módon kezelni. Ez különösen igaz az erdővagyon és változásainak mérésére, nyilvántartására.

4. Adatelemzés alapján az erdőgazdálkodási ágazat pénzügyi szempontból kimutatott jövedelmezősége alacsony, bevétel és eredménynövekedési üteme nem éri el a többi ágazatét. Az ágazaton belül a magán erdőgazdálkodási vállalkozások jövedelmezőségi és hatékonysági mutatói, romló tendenciájuk ellenére jobbak, mint az állami társaságoké, azonban a pénzügyi mutatók között nem jelennek meg az egyre fokozódó társadalmi elvárásoknak megfelelő és túlnyomó részben az állami szektor

által nyújtott szolgáltatások értékei. Az erdőgazdálkodás jövedelmi helyzetének megítéléséhez, más ágazatokkal történő összevetéséhez, javításához szükség van az ágazatra jellemző speciális elemek elszámolási rendszerekben történő megjelenítésére.

5. Az erdőgazdálkodás területén kialakult szervezeti rendszerben a mérleg-főösszegeken belül a befektetett eszközök, a forrás oldalon a saját tőke képvisel viszonylag magas arányt. Ez azt jelenti, hogy a befektetett eszköz arányos nyereség és tőke jövedelmezősége alacsony, jóllehet az eszközök között az erdőállomány értéke még nem is került kimutatásra.

Az erdőgazdálkodás összetettségére jellemző, hogy a nyereség és a jövedelmezőség alakulását a befektetett eszközök és a saját tőke elemein túl a célállomány adottságai is alapvetően befolyásolják. Előfordul, hogy a célállomány adottságaiból kifolyólag eleve veszteséggel kell számolni. Amennyiben az eszközök és tőkeelemek működtetése nem hozza meg az arányos átlagos jövedelmezőséget, már azt jelenti, hogy az adott célállomány tekintetében sem a piaci viszonyok, sem az árak nem teszik lehetővé a magasabb bevétel elérését, ugyanakkor a költségek a más ágazatokból beszerzett eszközök magasabb árai miatt növekednek.

6. A Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdővagyon-gazdálkodási Intézete által az állami erdők vonatkozásában, több időszakban is végzett példaértékű hozam alapú vagyonértékelések folytatásával, a vagyonváltozás és a jövedelmezőség alakulása is körülhatárolhatóbbá válhat. Az adatsorok összehasonlításánál figyelemmel kell lenni arra, hogy az értékelés során meghatározott hozamok az eredményből kerültek kiszámításra, amit többek között az infláció hektikus változása, vagy a tűzifaár emelkedésének az erdő értékére gyakorolt hatása jelentős mértékben befolyásol.

Az erdőgazdálkodási vállalkozásokat jelentős adó és járulékfizetési kötelezettség terheli, amivel szemben az adó kedvezményekkel ténylegesen élni nem tudnak, mert pénzügyi

helyzetük nem kielégítő, likviditásuk rossz, fejlesztésre saját forrás csekély mértékben áll rendelkezésükre. A hatékonyan működő vállalkozások helyzetét tovább nehezíti az erdőgazdálkodás területén működő sajátos magyar finanszírozási rendszer, amely nemcsak az eredmény területén, hanem a gazdálkodók és a szektorok között is jelentős belső átcsoportosításokat hajt végre.

Az erdőtulajdonosok és gazdálkodók beszámolójában az erdő értékkel nem szerepel. Az értékbeni kimutatás hiánya az erdő, illetve az erdőben bekövetkező változásokra is kiterjed, jöllehet az erdő tényleges értéke a tényleges beavatkozások következtében nő vagy csökken. A változások könyvviteli elszámolásának lehetősége az érték növekedése esetén a befektetett eszközök, csökkenése esetén a terven felüli értékcsökkenés előírásával biztosítható.

Mivel az erdő értéke nem került meghatározásra, ezért a vagyonmérleg is ezzel a hibával terhelt, ami pedig az eredmény és eredménykimutatás torzulásához vezet. Az éves mérleg szerinti eredmény tehát nem a gazdálkodás teljesítményét mutatja, ami az egyes gazdálkodókon túl az ágazat megítélését, illetve teljesítményének értékelését, a finanszírozás forrásainak és ezáltal lehetőségeinek beazonosíthatóságát is bizonytalanná teszi.

Az eredmények felhasználási területei

A doktori értekezésben közölt eredmények, bemutatott elszámolási módszerek, modellek mind az állami, mind a magán erdőgazdálkodás területén alkalmazhatóak és hasznosíthatóak.

A jogszabályokban közvetlenül meg nem határozott, de az erdőgazdálkodás elszámolási modelljében kiemelkedő számviteli alapelvek, illetve eszközök fogalmának levezetése hozzájárul a tartalomnak megfelelő alkalmazáshoz, valamint az egységes rendszerben történő ellenőrzések és könyvvizsgálatok lefolytatásához.

Az erdőgazdálkodási ágazat országos és megyei szintű mérlegadatainak könyvvizsgálati módszerekkel történő elemzésével megbízható és valós kép került bemutatásra az erdőgazdálkodók vagyoni és pénzügyi helyzetéről, valamint a működés eredményéről. A számszerű eredmények hozzájárulnak a valós gazdasági teljesítmény értékeléséhez, valamint az ágazati közép és hosszútávú stratégia összehangolásához, továbbfejlesztéséhez.

Az erdőtelepítés és az erdőfelújítás bemutatott elszámolási modelljei a hatályos könyvviteli, számviteli előírásoknak megfelelően kerültek kialakításra. Az egyes modellek az erdőgazdálkodók körülményeihez igazítva több esetben bevezetésre kerültek. A disszertációban megfogalmazott javaslatok a modellek alkalmazása során szerzett tapasztalatok, valamint a nemzetközi szintű összehasonlító elemzések figyelembevételével kerültek kidolgozásra.

A gazdálkodás környezete és a kialakult szervezeti formák nagymértékben meghatározzák a gyakorlatban is alkalmazható számviteli, elszámolási rendszerek körét. A nemzetközi és hazai adottságok és lehetőségek bemutatását, összehasonlítását és elemzését követően nem egy ideális, hanem az adott helyzetben optimális és az irányelveknek megfelelően továbbfejleszhető rendszer került kimunkálásra és bemutatásra.

Az erdőgazdálkodási ágazatra jellemző, hogy az egyes tevékenységek, folyamatok, teljesítmények hatékonyságának meghatározására alkalmazott különféle értékelési eljárások nagymértékben korlátozzák az ágazatban tevékenykedő vállalkozások beszámolóinak összehasonlíthatóságát. Az erdőgazdálkodás területén a több évtizedig tartó művelési időszak alatt elsősorban veszteség kerül kimutatásra, ami nem mutatja megfelelően az adott gazdasági tevékenységet, hiszen ez az időszak teremti meg a faállomány értékesítéséből várható bevételt is. Az összehasonlító elemzések elvégzéséhez összehangolt számviteli szabályozásra van szükség, amit az élő szervezetek esetében a 41. számú Nemzetközi Számviteli Standard (IAS) bevezetésével próbáltak megteremteni. Az IAS 41. egyik legfontosabb szabálya, hogy a bekerülési érték alapú számbavétel helyett a mérleg

fordulónapi piaci értéken történő számbavételt írja elő, ami a piaci érték megítélésnek bizonytalansága mellett is lehetővé teszi az egyes évekhez, időszakokhoz tartozó eredmény kimutatását. A magyarországi erdőgazdálkodás finanszírozási rendszerének átalakítása mellett szükség van az erdőgazdálkodásra vonatkozó piaci alapú elszámolási és értékelési módszerek részletes kidolgozására, ami nagymértékben hozzájárulhat az ágazat verseny- és hitelképességének javításához. A disszertációban bemutatott eredmények rámutattak arra is, hogy különösen az eltérő adottságokkal és vágáskorral rendelkező elegyes faállományok esetében van szükség további módszerek kidolgozására az egyes időszakokhoz tartozó ráfordítások és bevételek meghatározásához.

A kutatás folytatására, valamint az elért eredmények gyakorlati alkalmazására igen sok lehetőség van. Az erdőszet gazdasági szabályozása általános és speciális elemekből áll, azonban az ágazat számviteli elszámolási rendszerében a sajátosságok csak részben jelennek meg. Az értekezésben ismertetett elszámolási technikák, modellek alkalmazásán túl egyre inkább szükség lesz az állami- és magántulajdonú erdőszet gazdálkodási sajátosságait figyelembe vevő, az Európai Unió irányelvekkel összhangban lévő támogatási és adózási rendszer kialakítására és működtetésére.

A vonatkozó jogszabályi előírásoknak és irányelveknek megfelelő, kellően dokumentált, alátámasztott, átlátható, auditálható elszámolási rendszerek alkalmazása hozzásegítheti az erdőgazdálkodókat ahhoz, hogy sikeresen vegyenek részt hazai és uniós finanszírozású pályázatokon, valamint térségi együttműködésekben.

A szerző publikációi

Bartucz Éva – Benkő Pál: Erdőtanúsítás a magánerdőben
Erdészeti lapok, 2000. január, 5-6. oldal

Benkő Pál: A magánerdőgazdálkodás egyes problémáiról
Erdőgazda, 2000. január, 7. oldal

Benkő Pál: A kényelmes tél (tűzifa és vagy gázfűtés?)
Erdőgazda, 2000. február, 7. oldal

Benkő Pál: A magán erdőgazdálkodás és az erdőtanúsítás rendszere
ERFA– TOURS– OEE Erdőtanúsítási konferencia 1999. október 21.
meghívott előadás/poszter

Benkő Pál: Farm forestry in Hungary - országjelentés
Erdőgazdálkodás és vidékfejlesztési konferencia és tanulmányút
Finnország – Helsinki – 1999. szeptember 7-10.
meghívott előadás, megjelent nyomtatásban

Benkő Pál: Az erdőgazdálkodás és környezetvédelem
KIR Konferencia
Budapest, Gellért Szálloda – 2000. tavasz
meghívott előadás/poszter

Benkő Pál: Magánerdőgazdálkodás Magyarországon
CEPF–Európai Magánerdőtulajdonosok Szövetsége – éves közgyűlés
Belgium–Brüsszel – 2000. november 8.
előadás, megjelent nyomtatásban

Benkő Pál: Beszámoló a magyar magán erdőgazdálkodás helyzetéről
CEPF–Európai Magánerdőtulajdonosok Szövetsége – éves közgyűlés
Belgium–Brüsszel – 2001. november
előadás, megjelent nyomtatásban

Benkő Pál: A magyar magán erdőgazdálkodás helyzete és lehetőségei.
Pán Európai Erdőtanúsítási Tanács (PEFCC) – konferencia, közgyűlés
Csehország, Prága – 2001. tavasz
előadás és poszter, megjelent nyomtatásban

Benkő Pál: Az erdőgazdálkodás alapfogalmai és az erdőgazdálkodó
kötelezettségei, lehetőségei.
Gyakorlati Ingatlan Tanácsadó kézikönyv 7. aktualizált változat,
18 oldal, Verlag Dashöfer kiadó

Dr. Héjj Botond – Benkő Pál: A magyar erdőgazdálkodás elmúlt tíz éve közgazdasági szemléletben
Spanyolország, Solsana – 2001. május
előadás és poszter, megjelent nyomtatásban

Benkő Pál: A Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram folyamata
Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram –Fehér Könyv –2002.
Nemzeti Erdőprogram Iroda, NYME Erdővagyon-gazdálkodási Intézet – Sopron 2002.
részvétel a munkacsoportban

Benkő Pál: A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet szerepe és lehetőségei a magyar mező- és erdőgazdálkodás területén.
Fiatal Gazdák Magyarországi Szövetsége – Fiatal Gazda Konferencia
Budapest, Benczúr Hotel – 2006. február 24.
előadás, megjelent nyomtatásban

Benkő Pál: A stratégia és tervezés szerepe az erdőgazdálkodásban
Benkő Pál: A nemzeti vagyonkataszter elemei, működése, illetve fejlesztésének irányai.
NYME Erdővagyon-gazdálkodási Intézet – Sopron
2005/06. tanév II. félévi tantervhez tartozó előadások.